

Finansinspektionen
Box 7821

Vår referens/dnr:
SN Dnr 66/2018

103 97 Stockholm

Er referens/dnr:
FI Dnr 16–17599

2018-05-03

Remissvar

Förslag till regler om försäkringsdistribution samt vissa ändringar i fondregler

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att yttra sig över Finansinspektionens förslag till nya regler om försäkringsdistribution och vill utifrån förslagets kapitelindelning anföra följande.

Sammanfattning

- FI ställer alltför höga och långtgående krav på kunskap och kompetens för anställda i verksamhet som bedriver försäkringsdistribution.
- Det bör vara tillräckligt att styrelsen gemensamt har tillräcklig insikt och erfarenhet avseende försäkringsdistribution och att kraven därmed inte ska gälla varje styrelseledamot och styrelsesuppleant.
- Det anges inte i förslaget vad ett försäkringsföretag som omfattas av en obligatorisk tjänstepensionsplan ska iaktta för att fullgöra sina skyldigheter i förhållande till anställda, utan endast att en försäkringsdistributör kan överlåta uppgiftslämningen till en tredje part.
- Det är väsentligt att försäkringsföretagens möjlighet att lämna information via tredje part utökas till att gälla all information som i praktiken lämnas via valcentraler både inför anslutning och under försäkringstiden.
- Istället för att EU-förordningen om försäkringsbaserade investeringsprodukter ska tillämpas på tjänstepensionsförsäkring bör FI göra en genomgång av den aktuella förordningens bestämmelser och bedöma vilka av dessa som eventuellt kan passa för tjänstepensionsförsäkring. Utöver undantag från ökade krav på distribution av vissa pensionsförsäkringar bör bestämmelserna dessutom vara dispositiva för kollektivavtalad försäkring och på samma sätt som ifråga om information på tjänstepensionsområdet bör arbetsmarknadens parter i kollektivavtal ges möjlighet att träffa överenskommelser om exempelvis lämplighetsbedömning och dokumentation.

4 kap Kunskap och kompetens

Bemyndigandet i propositionen om ny lag om försäkringsdistribution 2 kap 12 § 4 punkten ger Finansinspektionen (FI) rätt att meddela föreskrifter som innebär att det ställs krav på att

anställda har lämplig kunskap och kompetens för den verksamhet (distribution) som ska bedrivas. Finansinspektionen är alltså ålagd att stanna vid att föreskriva krav som säkerställer att kunskapen och kompetensen hos försäkringsföretag anställda är lämplig.

Regeringen uttalar sig i propositionen kring vad för olika ämnesområden förmedlare behöver kunskap om samt i viss utsträckning även om vilken nivå sådan kunskap bör ligga på, och regeringen ger därtill uttryck för att bedömningen av kunskapen och kompetensen hos anställda ska baseras på minst 15 timmars fortbildning och yrkesutveckling per år.

Det sägs dock ingenting om sådana långtgående och höga krav som nu föreslås av FI, vilka innebär att det förutom krav på 15 timmars fortbildning och yrkesutveckling också införs krav på praktisk erfarenhet och återkommande kunskapstest. FI föreslår också att kunskapstest som inte tillhandahålls av en person som är fristående från distributören ska godkännas av en oberoende granskare. Det är inte lagstiftarens intention, och inte heller vare sig nödvändigt eller proportionellt, att på detta sätt dubblera kraven. Det ändamål som ska tjänas, dvs. att anställda som distribuerar försäkringar har tillräcklig kunskap och kompetens, tillgodoses fullt tillräckligt av kravet på årlig fortbildning och yrkesutveckling.

I sammanhanget ska framföras att inget annat land i Norden har infört krav på praktisk erfarenhet, och att man i samtliga övriga nordiska länder har valt att införa krav på att man antingen utför kunskapstest eller genomför ett visst antal timmars utbildning. De långtgående och höga krav som FI föreslår riskerar därmed att snedvrider konkurrensen med övriga nordiska länder.

5 kap. Insikt och erfarenhet

Enligt nuvarande reglering av försäkringsrörelse omfattas styrelseledamöter, verkställande direktör och deras ersättare av krav på **samlad kompetens** avseende de regler som gäller för den tillståndspliktiga verksamheten. Kravet på samlad kompetens är inte begränsat till försäkringsrörelseregleringen, utan omfattar även andra regelverk som försäkringsavtalsrätt och penningtvättsregelverket. När det nya försäkringsdistributionsregelverket träder ikraft kommer även det att omfattas av det gällande kravet på styrelsens samlade kompetens enligt redan gällande regler i försäkringsrörelselagen.

De föreskrifter som FI föreslår innebär dock en väsentlig skillnad jämfört med gällande rätt eftersom kraven på insikt och erfarenhet avseende försäkringsdistribution kommer att gälla **varje styrelseledamot och styrelsesuppleant** i ett försäkringsföretag. För de övriga regelverken kommer det alljämt vara tillräckligt att styrelsen gemensamt har tillräcklig insikt och erfarenhet.

Styrelsen och den verkställande direktören utövar ett övergripande ansvar för försäkringsföretagets hela verksamhet. Den verksamheten består i betydande omfattning av arbetsuppgifter som inte utgör försäkringsdistribution utan det som definieras som förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal för egen räkning. Som exempel kan nämnas administration av försäkringsregister och försäkringspremier, hantering av försäkringsavtalsrätt, kapitalförvaltning, riskhantering, bokföring, finansiell rapportering, aktuariella uppgifter och skadereglering. Därmed framstår det som omotiverat att varje styrelseledamot måste ha särskild insikt och erfarenhet avseende försäkringsdistribution när det räcker att styrelsen får dela kunskap om de övriga verksamhetsområdena som är av avgörande betydelse för företaget och de ersättningsberättigade.

Kravet på styrelsens kollektiva kompetens är vidare den princip som tillämpas på annan finansiell verksamhet som t.ex. bank, värdepapper och fondverksamhet. En reglering som ställer krav på specifik kunskap för enskilda ledningspersoner medför vidare att det i framtiden blir betydligt svårare att rekrytera ledningspersoner och att utse ledamöter med särskilda kompetensområden, såsom arbetstagarrepresentanter och ledamöter med viss spetskompetens.

Försäkringsföretag bör i första hand endast omfattas av den befintliga ledningsprövningen enligt försäkringsrörelselagen. I andra hand, om ledningsprövning enligt försäkringsdistributionsdirektivet (IDD) införs, bör den vara kollektiv.

11 kap. Information till kund

I propositionen om ny lag om försäkringsdistribution 5 kap 17 § anges att försäkringsföretag som omfattas av en obligatorisk tjänstepensionsplan ska säkerställa att den information som avses i 1, 7 och 8 §§ samt 11 § första stycket 2 samma kapitel lämnas till den anställda utan dröjsmål efter anslutningen.

I bemyndigande i 5 kap 24 § 3 punkten i lagförslaget ges FI möjlighet att meddela föreskrifter om **vad** en försäkringsdistributör ska iaktta för att fullgöra skyldigheten i 5 kap 17 §.

I föreslagen föreskrift i 11 kap 15 § anges dock inte **vad** en försäkringsdistributör ska iaktta för att fullgöra sina skyldigheter, utan endast att en försäkringsdistributör kan överlåta uppgiftslämningen till en tredje part.

I denna del har Finansinspektionen således inte tagit om hand om sitt bemyndigande.

Det är också väsentligt att försäkringsföretagens möjlighet att lämna information via tredje part utökas till att gälla all information som i praktiken lämnas via valcentraler både inför anslutning och under försäkringstiden.

14 kap. Ytterligare krav vid distribution av vissa pensionsförsäkringar

I 14 kap. 2 § i utkastet till föreskrifter föreslår FI att vissa angivna bestämmelser i den delegerade EU-förordningen om försäkringsbaserade investeringsprodukter (IBIP-förordningen) ska tillämpas på sådana pensionsförsäkringar som omfattas av nationellt utökade krav vid försäkringsdistribution.

Av lagrådsremissen s. 350-351 samt propositionen s. 359 f framgår emellertid att IBIP-förordningen inte är tillämplig på de pensionsförsäkringar som omfattas av de nationellt utökade kraven. Därmed måste avsikten med bemyndigandet vara att FI ska meddela egna föreskrifter om dessa pensionsförsäkringar som dock kan ta sin utgångspunkt i IBIP-förordningen. Detta syftar alltså på nationella materiella bestämmelser som hämtar innehåll från IBIP-förordningen, inte en hänvisning till denna förordning som enligt regeringens uppfattning inte är tillämplig.

IBIP-förordningen gäller direkt som lag i Sverige och ska tillämpas enligt sin lydelse. Enligt normgivningshierarkin torde FI inte ha möjlighet att meddela föreskrifter som ändrar tillämpningsområdet för en författning som beslutats på högre nivå. FI bör därmed följa instruktionen i motivtexten och föreslå egna nationella bestämmelser om pensionsförsäkringar som omfattas av utökad nationell reglering. Detta är nödvändigt för att tydliggöra att de utökade

kraven på distributionen av dessa pensionsförsäkringar inte omfattas av EU-rätten med allt vad det innebär.

Vidare har FI inte föreslagit några **undantag** från de utökade kraven på distribution av vissa pensionsförsäkringar, trots att regeringen anger i lagrådsremissen respektive propositionen att undantag bör ges för att ta hänsyn till de distributionsformer som förekommer på pensionsområdet. För att genomföra lagstiftarens intentioner bör FI utforma och besluta om sådana undantag till den tidpunkt då det utökade regelverket föreslås träda ikraft den 1 oktober 2019. Det saknas därmed anledning att redan nu stressa fram regler för denna verksamhet.

I detta sammanhang är de krav som avser lämplighetsbedömning och dokumentationskrav vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter av särskilt praktiskt intresse för kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring. I propositionen pekar regeringen på att förslagen inte torde påverka de positiva effekterna i fråga om distributionsformer och stordriftsfördelar inom de olika upphandlingsformerna, särskilt inom kollektivavtalad försäkring. Mot denna bakgrund och med hänsyn till regeringens resonemang i propositionen om en av kollektivavtalsparterna framförhandlad nivå för lämpliga krav och behov för en kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring, bör ett motsvarande resonemang tillämpas i fråga om lämplighetsbedömning och dokumentation för kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring.

Regeringen pekar också i propositionen på att de aktuella kraven föreslås vara dispositiva i förhållande till professionella kunder. Det finns skäl att i detta sammanhang peka på att FI i föreskrifter och allmänna råd om information som gäller försäkring och tjänstepension (FFFS 2011:39) stadgar att " När det gäller kollektivavtalsgrundade försäkringar som följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation, får avtalsparterna avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas och av vem den ska lämnas. När det gäller andra kollektivavtalsgrundade försäkringar eller grupp-försäkringar får försäkringsföretagen avtala med kollektivavtalsparterna eller andra som kan anses företräda försäkringstagarna om vilken information som ska lämnas och hur och av vem den ska lämnas."

FI bör således, istället för att hänvisa till en EU-förordning som gäller ett annat produktområde än tjänstepensionsförsäkring, göra en genomgång av den aktuella förordningens bestämmelser och bedöma vilka av dessa som kan passa för tjänstepensionsförsäkring. Utöver undantag från utökade krav på distribution av vissa pensionsförsäkringar bör bestämmelserna dessutom vara dispositiva för kollektivavtalad försäkring och på samma sätt som ifråga om information på tjänstepensionsområdet bör arbetsmarknadens parter i kollektivavtal ges möjlighet att träffa överenskommelser om exempelvis lämplighetsbedömning och dokumentation.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Peter Jeppsson